

PORTRÄTT MATTIAS WESTFALK

Från Borås till Tokyo

Gatuscen från en varm sommardag i Ginza, ett av Tokyos mer berömda shopping- och bussineskvarter.

Tokyo i September innebär 29 grader i skuggan och en luftfuktighet som klistrar dina kläder mot kroppen. Alla mina försök att se avslappnad ut känns hopplösa. Dessutom är jag aningen sen till mitt möte med Mattias Westfalk. Det tar mig några minuter att inse att jag valt helt fel utgång på den jättelika tunnelbanestationen vid Shinjuku, och att jag faktiskt inte riktigt vet vart jag befinner mig.

Via Shinjuku-stationens gigantiska pendlarnav passerar varje dag miljontals japaner på väg till och från sina arbeten, och jag hittar snart någon att fråga om vägen. Min japanska är i princip obefintlig, men gester, ansiktsuttryck och enstaka ord fungerar förvånansvärt bra i Tokyo och efter några förvirrade ögonblick är jag på väg åt rätt håll igen.

Under den gigantiska tv-skärmen vid ingången till ett av Shinjukus många stora köpcenter hit-

När Mattias Westfalk lämnade Sverige från hamnen i Göteborg kunde han inte ana att han skulle bli en etablerad frilansfotograf i Tokyo.

Den som ser honom kan inte ana att denna helkroppstatuerade undergroundfotograf rör sig bland det japanska näringslivets höjdare.

TEXT **MATTI SEDHOLM** FOTO **MATTIAS WESTFALK**

tar jag till slut Mattias Westfalk. Han ser lugn och avslappnad ut. Precis som om han hör hemma här. Inte alls som alla de västerländska turister som greppades sina kompaktkameror försiktigt irrar sig genom denna myllrande stadsdel med dess skyskrapor och färggranna ljusskyltar.

Jag ser att Mattias bär sin Canon 5D över axeln och jag släpar på min Nikon D200. Vi måste se ganska roliga ut, tänker jag. Två svenskar med massor av tatueringar och stora kameror.

Mattias föreslår att vi skall ta en promenad. Han vill visa det Tokyo som blivit hans under de tio år han levt och arbetat här. Det känns plötsligt lite konstigt att tala svenska igen, men efter några minuter blir allt väldigt normalt. Mattias lyfter då och då kameran och tar en bild. Jag får känslan av att han vet exakt vad han vill fotografera, och att hans ögon ser och läser världen runt omkring

Elefanter i norra Thailand nära gränsen till Kambodja. Dessa elefanter har ett förlutet inom skogsindustrin men är nu sysselsatta med att bära turister.

honom i fotografier.

– Tokyo är som en egen ö mitt i Japan, förklarar han. Här finns allt! I guideböckerna står det ju inget om den blomstrande underground-kultur som faktiskt finns här. Hardcore, skateboard, tatuering och cykelkultur. Det är i dessa kretsar som jag rör mig. Här finns nytänkandet och nyskapandet! Detta är en unik plats.

Det är lätt att se att Mattias passar in här, trots att han är tatuerad ända ned på fingrarna. Han känner kvarteren och genvägarna på ett sådant sätt som bara en som blivit insläppt på riktigt kan göra. Det finns uppriktig stolthet och kärlek i hans beskrivning av det Tokyo han visar upp.

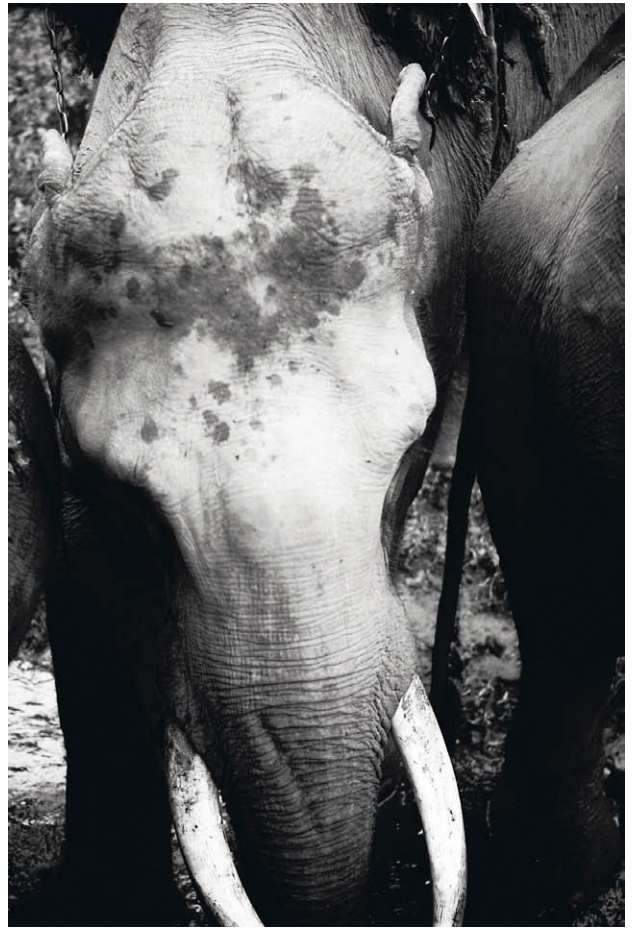
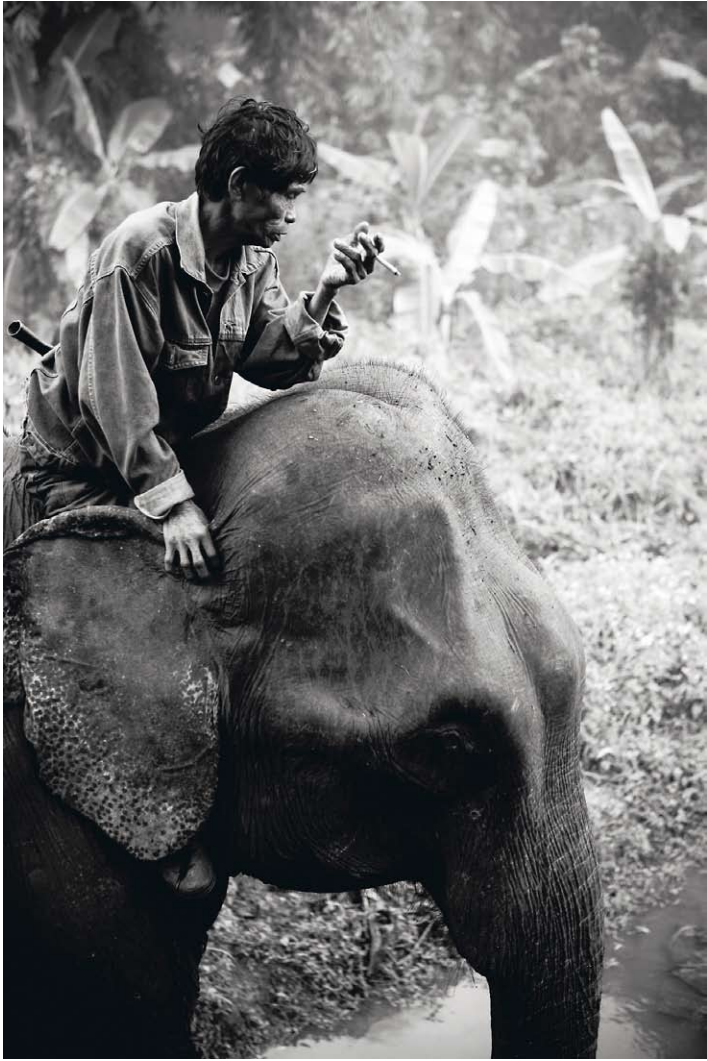
När vi når Stadshuset tar Mattias med mig upp till 45:e våningen. Här finns det möjlighet att se det faktiska Tokyo på riktigt. Synen tar andan ur mig. Staden tycks vara utan slut. Ett virvarr av blandad arkitektur sträcker sig mot horisonten. Ett stort, kreativt och ordnat kaos. En klar kontrast

mot det Borås som en gång var hem för Mattias. Ett hem som han lämnade redan när han var 18 år gammal.

1990 GICK MATTIAS WESTFALK till sjöss och började arbeta sig runt världen. Han ägde en lägenhet i Göteborg men den blev aldrig till ett hem. Han arbetade till sjöss i sex månader och resten av året reste han runt som backpacker. Oftast till Sydostasien.

– Varje gång jag kom hem till lägenheten stannade jag som mest kanske en vecka. I stort sett handlade det om att byta kläder. Så pågick det i ungefär tre år. Sedan sålde jag lägenheten och bodde helt och hållet i kappsäcken och hos mina vänner. Jag sparade alla mina metal-LP och alla mina fotoalbum i en lagerlokal, men det var också allt.

NÅGRA ÅR SENARE försvann även dessa. Mattias befann sig just då i Australien för att leta jobb ombord på räkrålarlängs kusten.

På spelning med lokala metalband i Tokyos «underground»-scen. Mattias Westfalk fotar ofta med rejält vidvinkliga objektiv (15mm till exempel) och nästan alltid med blytt.

– Jag ringde hem till mamma för att berätta vart jag var någonstans. Det var ju annars svårt för henne att hålla reda på det. Då berättade hon att lagerlokalen, där jag hade alla mina grejor, hade brunnit ner. Och så grät hon, för hon förstod ju att nu fanns det ingenting som knöt mig till Sverige längre. Just i det ögonblicket hade jag bara mitt pass, min sjöfartsbok, min ryggsäck och en liten kamera. Då kände jag att det kanske inte var så dumt ändå.

Vid den här tiden träffar Mattias sin blivande fru, japankan Chikako, under en resa till Nya Zeeland. Hon reste också runt ensam, precis som han. De var tillsammans i sju år innan de gifte sig och till sist hamnade Mattias i Tokyo. Året var 1999. Han hade hittat hem.

MATTIAS TAR MIG MED TILL Yodobashi Camera i Shinjuku, ett femvånings shoppingtempel fyllt med all upptänklig foto-utrustning, från ultrakompakt till storformat. Här finns allt en fotograf kan tänkas behöva och en hel del extra därtill. Allt trängs på välfyllda hyllor med prislappar som ungefär motsvarar det man får betala i Sverige. Vi kikar runt, pratar optik och klämmer på kamerahus. Mattias kör Canon, men

säger också att han inte har något favoritmärke. Han tycker att man skall ta det man har. Bara det känns bra.

Värmen och gåendet tar ut sin rätt och vi hamnar på en typisk japansk lunchrestaurang. Den varma maten och det iskalla japanska ölet gör underverk. Under hela promenaden har vi diskuterat fotografi utifrån alla upptänkliga vinklar, och vi försätter mellan riset och det grillade fläsket.

– Egentligen var det pappa som satte igång allt detta med fotografi. Fast det visste jag ju inte då, när jag var liten, berättar Mattias. Pappa förklarade inget om kamerans funktioner eller berättade om optik, men han tog en massa bilder och på mörka vinterkvällar kom diabilprojektorn fram.

Sedan fick jag ta över hans gamla kamera, en Contax. Jag hade ingen aning om hur den fungerade. Jag tog väldigt många bilder som tonåring, men tekniken stod liksom i vägen. Det blev mest engångskameror. Det blev kanske inte så bra, men det blev i alla fall bilder!

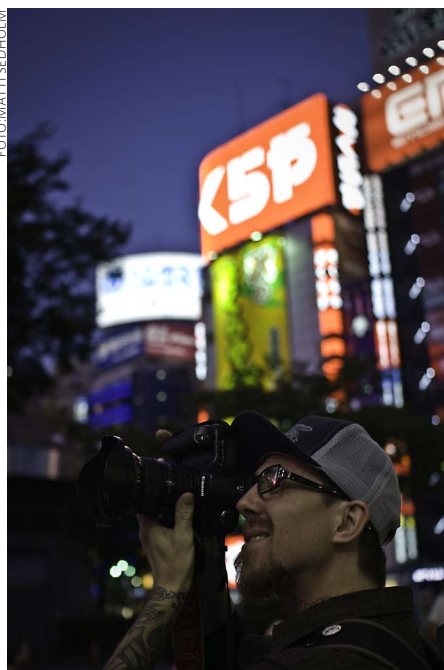
Mattias fotograferade vidare och någonstans måste han ha börjat få grepp om det tekniska för bilderna blev bättre och bättre. Han har alltid drivits av en Gör-Det-Själv-attityd och fotografien bemästrades på samma sätt. När han väl lärt

Vid Meiji-templet i Tokyo finns en gigantisk Torii-port i massivt trä. Mattias Westfalk hittar hela tiden nya vinklar och vrår i sitt fotograferande.

Lunch i Shinjuku. Mattias berättar om sjöliv, backpacking och Tokyos underground-scen.

Shinjuku är mycket av ett centralt nav i Mattias Westfalks liv som fotograf och person. Här finns allt och lite till på en och samma plats. En spännande aktiv del av Tokyo som aldrig riktigt sover.

Som så mycket annat i Tokyo är Mattias arbetsrum litet. Dator, ljusbord, utrustning och böcker tävlar om utrymmet, fast om man förvarar allt på japansk vis blir det ändå plats över.

sig det analoga dröjde det sig kvar länge och när han sen tog klivet över till digitalt var det med en del motvilja.

– Det är helt klart något som saknas i det digitala, förklarar Mattias. Bilderna blir helt enkelt bättre analogt. De blir klara med en gång. Jag körde diafilm så länge det gick, men eftersom de som köper mitt arbete förväntar sig att få det digitalt hade jag inte så mycket att välja på.

NÄR MATTIAS som 18-åring mönstrade på det där första fartyget kunde han inte drömma om att han skulle vara mitt uppe i en framgångrik karriär som frilansfotograf i Tokyo arton år senare.

Det har gått bra. Idag anlitas Mattias av så vitt skilda klienter som All Nippon Airlines inflight magasin Wingspan, tatueringstidningar i USA, Europa och Japan, och motorcykeltidningar i Tyskland och Japan. Det blir också en hel

del street- och underground mode. Egentligen finns det ingenting han inte fångar med kameran. Han gör så väl reklam- som dokumentära bilder, arbetar med fotojournalism eller resefotografi samtidigt som han dokumenterar världen som han tycker att den är - fantastisk!

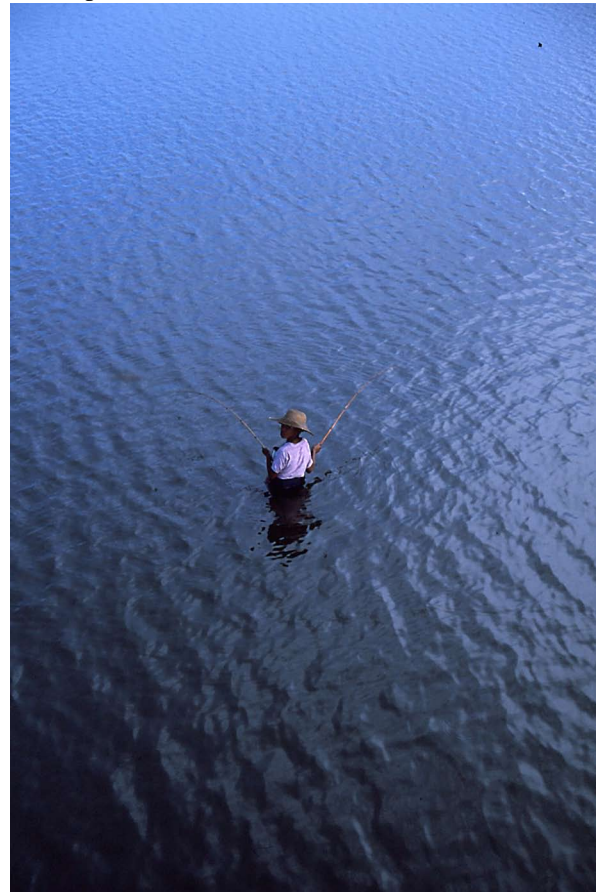
Numera är Mattias 36 år gammal och lever på sitt fotograferande, men vägen dit har varit lång och arbetsam. Vi kommer in på en fråga som dök upp direkt när jag först fick höra talas om Mattias Westfalk. Hur lyckas man som frilansfotograf i Tokyo?

– Första gången jag kom till Japan kände jag ganska omgående att sjömanslivet var över för min del, förklarar Mattias. Det var inte lika spännande längre. Faktum är att det sista fartyget jag arbetade på flaggades ut till Liberia eller något liknande. Vi i besättningen sattes av i Canada och man tog ombord billigare arbetskraft helt enkelt. Det var nog lika

Resereportage för det japanska flygbolaget All Nippon Airlines (ANA). Under två veckor åkte Mattias med tåg mellan Shanghai och Urumqi i nordvästra Kina.

Taungthaman Lake nära Mandalay. Mattias reste runt i Mynamar (Burma) i en månad och fotograferade alla otroliga vyer i detta «gömda» och «glömda» land med sin mångkulturella kärna.

Ayeyarwady-floden tjänar som perfekt transportled. Morgonljuset har en varm ton och allt är tyst och stilla.

bra, för jag ville ju hellre vara med min tjej i Japan.

Mattias var förälskad. Inte bara i Chikako, utan i Japan i allmänhet. Och Tokyo i synnerhet. Det som nu gällde var att hitta ett sätt att försörja sig på i sitt nya hemland. Och i Japan är det att arbeta som galler. Han började undervisa i Business English.

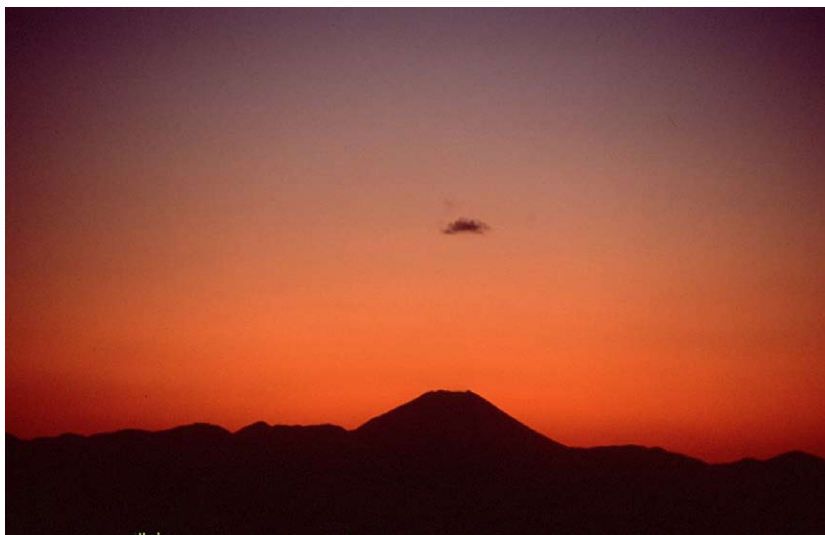
– Det var absurt!. Jag gick från matros till lärare, och det visade sig till och med att jag var ganska bra på det!, skrattar han. Jag fick massor av jobb. Samtidigt var det ju ingenting som jag egentligen ville hålla på med, så jag letade hela tiden efter något annat. Under hela tiden fotograferade jag vidare på hobbynivå, och tänkte aldrig ens tanken att jag skulle kunna arbeta som fotograf. Fotografi var något andra jobbade med. Min pappa var bilmekaniker och hobbyfotograf. Det var så man gjorde. Samtidigt ville jag göra något för egen maskin.

TILL SIST kontaktade Mattias några tidningar i Tokyo och visade dem sina fotografier. Till hans förvåning köpte de några bilder.

– Det var helt vanliga street-bilder här ifrån Japan, inget speciellt, säger Mattias, och ser nästan lite förvånad ut, som

I Tokyo är det cykel som gäller. Det går snabbare än både tåg och buss.

Vy över Mount Fuji från en studio Mattias hade för ett par år sedan i centrala Tokyo. Solen hade just gått ner och en perfekt silhuett av denna japanska symbol visade sig.

om det ännu inte riktigt sjunkit in.

– Jag tänkte, att det går ju att leva på det här med fotografi, fortsätter han. Något som jag verkligen älskar att göra! Jag är visserligen långtifrån rik, men mitt liv är mer tryggt nu än det var för sju-åtta år sedan.

Under hela vår konversation återkommer Mattias till uttrycket D.I.Y - *Do It Yourself*, och det känns att det är en del av drivkraften hos honom. Att inte lita till tur eller vara beroende av andra för framgången. Insikten om att ingen kommer att göra det åt dig. Du måste göra det själv, helt enkelt.

MATTIAS FÅR OFTA svara på frågan om hur man lyckas som frilansfotograf i Japan, och många tycks tro att det skall finnas en formel eller någon slags hemlighet bakom det hela. Och visst är det så på sätt och vis. Hemligheten är hårt arbete. Mattias vet allt om det.

– De jobb jag lyckats få beror enbart på att jag knallat upp till tidningsredaktionen med min portfolio och visat vad jag

MATTIAS WESTFALK

Ålder 36 år.

Bor Tokyo.

Familj Fru Chikako.

Inspiration Lever bara en gång.

Drivkraft Heavy Metal.

Aktuell med www.mwcpjapan.blogspot.com

Tsukiju fiskmarknad i centrala Tokyo är ett otroligt ställe att fotografera på, tycker Mattias. Man är i vägen hela tiden för den snabba och stökiga handeln.

På vandring i Nepal. Mattias spenderade runt tre veckor på den berömda Mount Everest-leden och lärde sig ett och annat om att bära kamerautrustning på 5500 meters höjd – ju mindre utrustning desto bättre.

Underground-artisten USUGROW och Mattias Westfalk delar många syner på livet. Ett plus om man vill komma nära och få bra bilder.

kan göra och vem jag är, säger han med bestämd min. Jag har lyckats få in foten på dessa tidningar, men om jag inte fortsätter att söka efter nya jobb så får jag heller inga. Tar jag semester en månad så tystnar telefonen. Man måste själv skapa sitt arbete. Jag vet ofta vad tidningarna letar efter och försöker att göra sådana bilder, samtidigt som jag försöker fylla igen de hål som kan finnas i bildflödet hos olika publikationer.

Nyckeln är att inte ge upp helt enkelt. Och jag ger aldrig upp! Det kan du glömma. Jag har givit mig faan på detta och fixar det själv. Det är så man måste göra. Jag tror personligen inte på att köra på halvfart. Det funkar helt enkelt inte.

MATTIAS WESTFALK BRINNER FÖR det han gör. Han brinner för fotografiet. Han brinner för metal. Och han brinner också för Tokyos undergroundscen. Det är en del av hans vardag. Det är väldigt tydligt redan från början, och för Mattias är det

► **Metalbandet «Pulling Teeth»** har varit ett privat projekt i över fem år, men är nu ett avklarat kapitel för Mattias. Tack vare de bilder han tagit på det här bandet, har många andra band accepterat honom. – Det är allt som gäller om man vill komma «nära inpå».

ryggraden i hans skapande. Han befinner sig i den innersta kärnan av denna kultur. Han dokumenterar hela tiden det som sker omkring honom.

– Det är jag som är den där utlänningen med alla tatueringar som fotograferar allt och alla hela tiden. Jag är helt enkelt accepterad. Dessutom är jag respekterad för det jag gör. Det har fallit sig så att jag i princip bara har japanska vänner här i Tokyo. Och ibland blir jag nog betraktad som mer japansk än de i mitt förhållningssätt och beteende. Det är överhuvudtaget mycket lättare att bli accepterad här i Japan än vad många västerlänningar tror. Allt du behöver är några få viktiga nycklar.

Att kunna tala och förstå japanska är en av dessa, och det har Mattias lärt sig av sina japanska vänner.

– När jag flyttade hit läste jag japanska på en skola två timmar varje morgon under ett års tid. Den typen av japanska funkar inte på gatan. Ingen förstår vad du säger.

Det japanska samhället saknar mycket av den sociala säkerhet vi är vana vid i Sverige. Det hänger på individens arbetsinsats nästan hela tiden. Arbete är centralt i Japan. Det är också respekten för arbetet som kan öppna dörrarna för den som vill. Om du vill pröva på något nytt finns det inte så många regler för vad som är möjligt att genomföra. Ofta kan det till och med vara en fördel att falla utanför de vanliga ramarna.

– Många blir positivt överraskade när de märker att jag, trots alla tatueringar, är både trevligt och kompetent.

För att illustrera vad han menar berättar Mattias om när han gjorde ett jobb för American Chambers of Commerce Journal för några år sedan. Han blev ombedd att fotografera den nya VD:n för American Chamber of Commerce i Tokyo.

– Jag åkte dit och var mig själv, tatueringar och allt, berättar Mattias med ett litet leende i mungipan. Jag presenterade mig och började att fotografera. Halvvägs genom jobbet dök plötsligt tidningens redaktör upp. Det var en skotte, tror jag.

Han blev jättenervös när han såg mig, började stamma och bad nästan om ursäkt för vem de hade skickat att göra jobbet.

Mattias tänkte, att det här var nog sista jobbet han fick göra för dem.

– Lite senare ringde han upp och gav mig flera uppdrag. Den nya VD:n hade gillat bilderna och mig, och redaktören hade fått lära sig att fotografens utseende inte är allt. Jag har gjort många jobb åt dem. Det blir mycket porträtt av tjänstemän och sådant.

NÄSTA DAG TRÄFFAS vi igen under den stora TV-skärmen i Shinjuku. Det är runt lunchtid.

Jag hade pratat varmt om sushi kvällen innan, så Mattias tar mig med till en Kaiten Sushi - rullbandssushi. Man sitter utmed ett långt rullband som kockarna ser till att hålla fyllt med små fat med diverse munsbitar, och plockar själv det man vill ha när det åker förbi. När man är klar kommer servitrisen och räknar dina fat och sedan får man en nota att betala. Det blir alltid dyrt.

Sedan tar vi tunnelbanan hem till Mattias och Chikakos lägenhet i ett lugnare område, och jag slås ännu en gång över hur mångmiljonstaden Tokyo alltid känns lokal.

Hemma hos Mattias är ett rum avdelat till fotografiskt arbetsrum. Det är en liten och ändamålsenlig yta, välstädad och fiffigt ordnad som allt annat i Japan. Mattias plockar fram massor av färgdia och jag sitter länge böjd över ljusbordet och tittar på bilder från sydostasien. Thailand, Burma och Kina. Intryck från en världsdel som ligger Mattias varmt om hjärtat.

– Jag har alltid återvänt till Asien, säger han med eftertryck. När jag är i någon annan del

av världen längtar jag alltid hem till Asien. Ljuset, färgerna, lukterna. Folk är vänliga och maten smakar bra. Det är en helt annan mentalitet här. Det är dessutom lätt att resa och bo i sydostasien.

Många av bilderna han visar mig utgör material till inte mindre än sex stycken fotoböcker som han arbetar med för ögonblicket. De kommer att handla om bland annat tatueringar, elefanter i norra Thailand, och djur på zoo. Mattias bildvärld är precis lika brokig och mångfasetterad som verkligheten. När böckerna är klara vet han inte riktigt, men jag hoppas att det skall vara snart.

Mattias har hittills besökt femtio länder och vill se mer. När jag lämnar Tokyo skall han precis börja förbereda sig för en fotoresa till Nepal och Mount Everest. Sedan åker han nog någon annanstans.

Fast inte till Borås. ■